

แนวทางการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเอง: บริบทการทับซ้อน เมืองใหม่กับเมืองเก่าของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*

APPROACHES TO THE DECENTRALIZATION IN A SELF-MANAGED PROVINCE: THE CONTEXT OF OVERLAPPING THE NEW CITY AND THE OLD CITY OF PHRA NAKHON SI AYUTTHAYA PROVINCE

สุรศักดิ์ ศรีธรรมกุล, นฤมล อนุนรณีพัฒน์*

Surasak Srithammakul, Nalaumon Anusonphat*

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา พระนครศรีอยุธยา ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phra Nakhon Si Ayutthaya Rajabhat University, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Thailand

*Corresponding author E-mail: analaumon@aru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งนำเสนอแนวทางการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองในบริบทการทับซ้อนเมืองใหม่กับเมืองเก่าของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งได้นำเสนอไว้ 6 แนวทาง ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างการปกครอง ควรพัฒนาเมืองและชุมชนนำอยู่สู่เมืองแห่งความสุข ยกกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอัจฉริยะคุณภาพสูง สร้างฐานเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมและภูมิปัญญาอย่างสร้างสรรค์ 2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ควรจัดทำแผนการ โครงการ และการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบในภาครัฐ 3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น กำหนดเป้าหมายการพัฒนาหมู่บ้าน (วิสัยทัศน์) ให้ประชาชนร่วมวางแผนนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนา คุณภาพชีวิตและสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านสาธารณสุข โภชนา ด้านการศาสนา และด้านสวัสดิการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนทุกพื้นที่ 4) ด้านการคลัง ควรมีการคลังท้องถิ่นรูปแบบใหม่ มีเป้าประสงค์ในการพัฒนาเพื่อท้องถิ่นไทยทำงานเข้มแข็ง รัฐบาลควรลดระดับจากการควบคุมเป็นการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น 5) ด้านงานบุคคล จังหวัดควรเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรภายในองค์กรก่อนการจัดตั้งเป็นจังหวัดปกครองตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง 6) ด้านองค์กร จังหวัดควรวางแผนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างความพร้อม และแสดงศักยภาพที่จะจัดการตนเองได้ จัดเตรียมทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านภายในจังหวัดอย่างเพียงพอ เพื่อนำมาบริหารจัดการ และแก้ไขปัญหาภายในจังหวัด

คำสำคัญ: แนวทางการกระจายอำนาจ, การจัดการตนเอง, บริบทการทับซ้อนเมืองใหม่กับเมืองเก่า, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Abstract

This article aims to present a self-managed provincial decentralized approach in the context of overlapping the new city with the old city of Phra Nakhon Si Ayutthaya Province. 6 approaches were presented, namely: 1) administrative structure Towns and livable communities should be developed to become cities of happiness. Upgrading the high-quality smart tourism industry Build a high-value economic base that is environmentally friendly with innovative technology and creative wisdom. Plans, projects and supervision should be made. develop and promote tourism Prevent and solve the problem of corruption and misconduct in the public sector. 3) People's participation Public participation should be created in the preparation of local development plans. Set village development goals (visions) for people to participate in planning policies and plans. Projects or activities in natural resources and environment, education, development, quality of life and society Infrastructure career promotion public utilities, religion and community welfare effectively and for the utmost benefit to communities in all areas. Aims to develop for Thai locals to work strong The government should reduce the level from controlling to overseeing local government organizations as necessary. 5) In terms of personnel, provinces should prepare personnel within the organization before establishing an autonomous province. In order to increase the efficiency of operations to truly achieve the objectives. 6) Organizational aspects The provinces should plan to decentralize power to local government organizations. prepare and show the ability to manage themselves provide resources local wisdom or local wisdom within the province sufficiently to manage and solve problems within the province.

Keywords: Guidelines for Decentralization, Self-Management, The Context of Overlapping The New City with The Old City, Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

บทนำ

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา 249 ภายใต้บังคับมาตรา 1 ให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามวิธีการและรูปแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่กฎหมายบัญญัติ การจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบใดให้คำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและความสามารถในการปกครองตนเองในด้านรายได้ จำนวนและความหนาแน่นของประชากร และพื้นที่ที่ต้องรับผิดชอบ ประกอบกัน มาตรา 250 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติการจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะใดที่สมควรให้เป็นหน้าที่และอำนาจโดยเฉพาะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ หรือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการดำเนินการใด ให้เป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติซึ่งต้องสอดคล้องกับรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามวรรคสี่ และกฎหมายดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีบัญญัติเกี่ยวกับกลไกและขั้นตอนในการกระจายหน้าที่และอำนาจ ตลอดจนงบประมาณและบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับหน้าที่และอำนาจดังกล่าวของส่วนราชการให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วย ในการจัดทำบริการสาธารณะหรือกิจกรรมสาธารณะใดที่เป็นหน้าที่และอำนาจขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ถ้าการร่วมดำเนินการกับเอกชนหรือ

หน่วยงานของรัฐหรือการมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการ จะเป็นประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นมากกว่าการที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะดำเนินการเอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะร่วมหรือมอบหมายให้เอกชนหรือหน่วยงานของรัฐดำเนินการนั้นก็ได้อีก (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2560)

ตามเจตนารมณ์การจัดการปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นดังกล่าว จังหวัดสามารถนำหลักการการจัดการตนเองมาแก้ไขปัญหาทางการเมืองเพื่อลดความขัดแย้งที่ต้องทำให้ศูนย์กลางทางการเมืองย่อมาสู่ท้องถิ่น โดยสร้างความเป็นท้องถิ่นนิยมขึ้นมา เป็นการช่วยคานอำนาจระหว่างรัฐบาลกับท้องถิ่นในการกำหนดนโยบายการพัฒนา และโครงการของรัฐให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมเข้าไปตัดสินใจในการริเริ่มก่อตั้งจังหวัดจัดการตนเอง การจัดตั้งจังหวัดจัดการตนเอง เป็นการรวมศูนย์อำนาจใหม่ที่ทำให้ส่วนกลางมีอำนาจจัดการพื้นที่น้อยลง อำนาจดังกล่าวจะช่วยในตัดสินใจด้วยตนเอง และเป็นการเปลี่ยนความขัดแย้งทางการเมืองมาให้ความสนใจในปัญหาท้องถิ่น กรอบโครงสร้างอำนาจเดิมที่ทำให้สังคมแตกแยกปะทุไปสู่ความรุนแรงแล้วจะนำไปสู่สงครามการเมืองได้ในอนาคต จึงต้องคิดนอกกรอบทำอย่างไรถึงจะทำให้ศูนย์กลางอำนาจเล็กลง และสร้างอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นก่อนที่สถานการณ์จะจัดการตัวมันเองความรุนแรงจะน้อยจะมากก็ขึ้นอยู่กับการจัดการหากไม่บริหารจัดการจะทำให้เกิดความขัดแย้งบานปลาย (สวิง ต้นอุดม และชัชวาลทองดีเลิศ, 2553) การขับเคลื่อนของจังหวัดจัดการตนเองนั้น ถือได้ว่ามีประสบความสำเร็จสูงและได้รับการยอมรับ คือ 1) การขับเคลื่อนใช้รูปแบบการนำหมู่ไปด้วยกัน มีลักษณะที่สามารถทดแทนและสนับสนุนส่งเสริมซึ่งกันและกัน 2) การขับเคลื่อนใช้วิธีการรวมประเด็นย่อยทั้งหมดมาอยู่ในประเด็นใหญ่ มีการจัดการตนเองด้วยเครือข่ายจังหวัดจัดการตนเองมุ่งเพียงประเด็นของตนเอง 3) เป็นการรวมของผู้ที่มีความคิดทางการเมืองต่างขั้วแต่มีประเด็นร่วมกัน มีการกระจายอำนาจในการขับเคลื่อนในเรื่องของความเห็นทางการเมืองในเรื่องของโครงสร้างอำนาจในระดับบนซึ่งมีข้อถกเถียงไม่เป็นที่ยุติ มีความเห็นพ้องไม่ตรงกัน แต่มีความคิดเห็นการกระจายอำนาจที่เห็นพ้องต้องกันเพราะเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานในการจัดการเกี่ยวกับตนเอง และการกระจายอำนาจจะเป็นคำตอบของการปรองดองและสมานฉันท์เพราะทุกฝ่ายมีผลประโยชน์ร่วมกัน (ชำนาญ จันทร์เรือง, 2563)

ท้องถิ่นยังมีความอ่อนแอ และมีความพยายามในการพึ่งพาจัดการตนเองเมื่อเจอวิกฤติปัญหา แต่โครงสร้างอำนาจส่วนท้องถิ่นยังไม่เอื้อต่อการเปิดโอกาส หรือสนับสนุนให้ประชาชนพึ่งพาตนเอง และให้รัฐบาลจำเป็นต้องใช้มาตรการแจกเงินเพื่อเยียวยาแก้ปัญหา ซึ่งมีข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณยังไม่สามารถนำมาใช้เป็นมาตรการในระยะยาวได้ นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของระบบราชการที่ยังรับมือกับปัญหาวิกฤติดังกล่าว และจำเป็นจะต้องให้ในแต่ละจังหวัดใช้อำนาจจัดการกับปัญหาในแต่ละพื้นที่ ปัญหาเชิงโครงสร้าง และอำนาจหน้าที่ ซึ่งในแต่ละหน่วยงานในพื้นที่แต่ละจังหวัดมีสภาพต่างคนต่างทำโดยเฉพาะราชการ ส่วนภูมิภาคซึ่งรับนโยบายมาจากหน่วยงานที่สังกัด ไม่ได้รับนโยบายจากผู้ว่าราชการจังหวัดโดยตรง ปัญหาความซ้ำซ้อนของอำนาจหน้าที่ทั้งในระหว่างราชการส่วนภูมิภาค ระหว่างราชการ ส่วนภูมิภาคกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองทำให้กฎหมายที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะทำให้เกิดการบูรณาการในการแก้ไขปัญหาในแต่ละจังหวัดได้ อีกทั้งปัญหาโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) รัฐบาลจึงต้องประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหาร ราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ.2548 เพื่อสนับสนุนให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเพียงพอที่จะสั่งการและบูรณาการในการแก้ปัญหาจากทุกภาคส่วนในพื้นที่จังหวัดของตนเองและมีการจัดการตนเองได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการมีกฎหมายสำหรับการบูรณาการในแต่ละจังหวัด (สำนักงานกรรมาธิการ 2, 2564)

ในบริบทการจัดการตนเองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาซึ่งปัจจุบันเป็นเมืองที่ทับซ้อนกันระหว่างเมืองเก่ากับเมืองที่กำลังมีการพัฒนา สิ่งปลูกสร้างหลายอย่างที่มีอยู่ในปัจจุบันมีรูปแบบการก่อสร้างที่เข้าไปในพื้นที่ใกล้กับอุทยานประวัติศาสตร์ และโบราณสถานในพื้นที่นอกเกาะเมือง การศึกษาผลกระทบ และมีเวลาในโครงการนี้เป็น

โครงการแรกที่ทำในเมืองไทยเป็นครั้งแรก และมีเวลาที่จำกัด (กรณิการ์ สุธีรัตนภิรมย์, 2566) การทับซ้อนเมืองใหม่กับเมืองเก่าของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้น ยังพบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการจัดการตนเองและการปกครองที่ไม่สอดคล้องกับพื้นที่ ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้าน ความพอประมาณ เช่น เทศบาลบริหารจัดการ หรือจัดระเบียบชุมชนที่ไม่เหมาะสม ปัญหาเกี่ยวกับความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสภาพพื้นที่ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการมีภูมิคุ้มกัน เช่น เทศบาลขาดความพร้อมในการจัดระเบียบร้านค้าเพื่อรับมือกับการเสื่อมโทรมของพื้นที่มรดกโลก ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการพึ่งตนเอง เช่น เทศบาลไม่ได้จัดระเบียบพื้นที่ร้านค้าโดยยึดหลักการพึ่งตนเอง เช่น เทศบาลไม่ได้ดำเนินการจัดระเบียบร้านค้าด้วยตนเอง แต่กลับเปิดโอกาสให้ร้านค้าดำเนินการกันเอง ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการเสริมสร้างคนให้มีความรู้และคุณธรรม ไม่ได้ประชาสัมพันธ์ หรือแนะนำผู้ประกอบการร้านค้าในพื้นที่มรดกโลกให้มีความรู้ ควบคู่ไปกับความรับผิดชอบในเรื่องการจัดระเบียบร้านค้า ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านการรวมกลุ่มและการมีส่วนร่วม ไม่ได้แนะนำ หรือส่งเสริมประชาชนให้รวมพลังกันในรูปกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการจัดระเบียบร้านค้าในพื้นที่มรดกโลก ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ ด้านการสร้างเครือข่าย ไม่ได้ประชาสัมพันธ์ หรือแนะนำผู้ประกอบการร้านค้า ให้ใช้ประโยชน์จากเครือข่ายภายในพื้นที่มรดกโลก เพื่อรับบริการหรือขอความช่วยเหลือจากเทศบาล และปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านความสมดุลและการพัฒนาที่ยั่งยืน ไม่ได้ประชาสัมพันธ์ หรือแนะนำผู้ประกอบการร้านค้าให้มีความรู้ความเข้าใจว่า การจัดระเบียบร้านค้าให้เกิดประโยชน์สูงสุดและอย่างยั่งยืน (เกรียงเพ็ชร ทองบริสุทธิ, 2561) และยังพบปัญหาการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองด้านโครงสร้างการปกครอง ปัญหาการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ปัญหาการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองด้านการคลัง ปัญหาการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองด้านงานบุคคล และปัญหาการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองด้านองค์กร

บทความวิชาการฉบับนี้จึงมุ่งเน้นเสนอแนวทางการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองใน 6 ด้าน ได้แก่ ด้านโครงสร้างการปกครอง ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ด้านการคลัง ด้านงานบุคคล และ ด้านองค์กร

แนวทางการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเอง: บริบทการทับซ้อนเมืองใหม่กับเมืองเก่าของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองในบริบทการทับซ้อนเมืองใหม่กับเมืองเก่าของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีรายละเอียดดังนี้

1. ด้านโครงสร้างการปกครอง ควรมีการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองในส่วนโครงสร้างการปกครองของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประเด็นการพัฒนาของจังหวัด ดำเนินการจัดการตนเองยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 - 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ เป็นแผนแม่บทหลักของการพัฒนาประเทศ เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และ ยั่งยืน โดยเน้นการพัฒนาที่ยืดหยุ่นที่เป็นตัวตั้งและการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่กลไกบริหารจัดการเชิงพื้นที่ แบบบูรณาการระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ โดยยึดหลักพื้นที่ ภารกิจ และการมีส่วนร่วม ในการขับเคลื่อนการพัฒนา ให้บรรลุผล สอดคล้องกับแผนพัฒนาในระดับต่าง ๆ ตลอดจนนโยบายที่สำคัญของรัฐบาล และความต้องการ ของประชาชนในพื้นที่ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาจึงได้กำหนดประเด็นการพัฒนา ดังนี้ 1) ควรพัฒนาเมืองและชุมชนนอกระยะเมืองแห่งความสุข 2) ควรยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว อัจฉริยะคุณภาพสูง 3) ควรสร้างฐานเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมและ ภูมิปัญญาอย่างสร้างสรรค์ ซึ่งจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็น 1 ใน 7 เมืองที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาเป็นเมืองอัจฉริยะในปี พ.ศ. 2566 - 2570 และได้ดำเนินการทำความร่วมมือกับสำนักงานเศรษฐกิจดิจิทัลเพื่อพัฒนา

เศรษฐกิจดิจิทัลทางการท่องเที่ยว จากศักยภาพของจังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่มีแหล่งท่องเที่ยวสำคัญ ทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมระดับโลก มีแหล่งท่องเที่ยวชุมชนที่ได้รับมาตรฐาน เป็นจุดหมายปลายทางในการท่องเที่ยวของคนไทยและชาวต่างชาติจากข้อมูลในนิตยสารระดับโลก อาทิ Forbes ยกจังหวัด พระนครศรีอยุธยา เป็น 1 ใน 50 สุดยอดจุดหมายปลายทางของโลก ในการเดินทางท่องเที่ยวในช่วงใกล้สิ้นสุด โรครระบาด โดย Forbes ได้เลือกจังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นหนึ่งในเดียวจากประเทศไทย และเป็น 1 ใน 8 แห่งของทวีปเอเชีย แสดงให้เห็นถึงโอกาสในการพัฒนาเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวหลังสถานการณ์โควิดดีขึ้น จึงต้องยกระดับอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวโดยมุ่งเน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวให้มีคุณภาพ นำเทคโนโลยีและ นวัตกรรมมาประยุกต์ใช้เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการในอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวให้มีความพร้อม ดังนั้นจังหวัดจึงให้ความสำคัญการพัฒนาภาคการท่องเที่ยวเป็นลำดับแรก ประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญลำดับที่ 2 ได้แก่ ประเด็นการพัฒนาที่ 1 พัฒนาเมืองและชุมชนนอกระบบเมืองแห่งความสุข จังหวัดให้ความสำคัญในการพัฒนาเมืองและชุมชนนอกระบบเมืองให้เป็นที่ไปตามศักยภาพและ ความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทั้งด้านการโครงสร้างพื้นฐาน ด้านคุณภาพชีวิตและความปลอดภัย ตลอดจนระบบคมนาคมขนส่ง นอกจากนี้จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นหนึ่งจังหวัดในพื้นที่ระเบียงเศรษฐกิจ พิเศษภาคกลาง - ตะวันตก (Central - Western Economic Corridor: CWEC) ซึ่งมีวัตถุประสงค์เป็น ฐานเศรษฐกิจชั้นนำของภาคกลาง-ตะวันตกในด้านอุตสาหกรรมเกษตรอาหารแปรรูป การท่องเที่ยว และอุตสาหกรรมไฮเทคมูลค่าสูงระดับมาตรฐานสากลเชื่อมโยงกรุงเทพและพื้นที่โดยรอบ และเขตพัฒนาพิเศษ ภาคตะวันออก (EEC) ดังนั้น จังหวัดจึงเห็นควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่เพื่อรองรับ การขยายตัวความเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ และเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของประชาชน เสริมสร้าง ความมั่นคง และความปลอดภัย ให้จังหวัดพระนครศรีอยุธยาเป็นเมืองที่น่าอยู่สู่เมืองแห่งความสุขต่อไป ประเด็นการพัฒนาที่มีความสำคัญลำดับที่ 3 ได้แก่ ประเด็นการพัฒนาที่ 3 สร้างฐานเศรษฐกิจมูลค่าสูง ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และภูมิปัญญาอย่างสร้างสรรค์ ปี พ.ศ. 2562 เศรษฐกิจของ จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีสัดส่วนร้อยละ 2.36 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (ลำดับที่ 7 ของประเทศ) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดเฉลี่ยต่อหัว เท่ากับ 439,158 บาท (ลำดับที่ 6 ของประเทศ) จากร่างแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 มุ่งเน้น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม (High Value-added Economy) สังคมแห่งโอกาส และความเสมอภาค (High Opportunity Society) ด้านวิถีชีวิตที่ยั่งยืน (Eco-friendly Living) และด้านปัจจัยสนับสนุนการพลิกโฉมประเทศ (Key Enablers for Thailand's Transformation) ซึ่งจากศักยภาพของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งมีพื้นฐานศักยภาพทั้ง ด้านการเกษตรที่มีแหล่งเพาะปลูกพืชสำคัญ อาทิ ข้าว กัญชง เมล่อน เป็นต้น ด้านอุตสาหกรรมเนื่องเป็นที่ตั้ง ของนิคมอุตสาหกรรม จำนวน 3 แห่ง และเขตประกอบการอุตสาหกรรม 2 แห่ง ภาคการค้าและการบริการซึ่ง จังหวัดพระนครศรีอยุธยามีศูนย์การค้า ห้างสรรพสินค้า โรงแรม ร้านอาหาร ที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาให้ เป็นฐานเศรษฐกิจมูลค่าสูงได้ ดังนั้นจังหวัดจึงให้ความสำคัญในการพัฒนาภาคเกษตร อุตสาหกรรม การค้า และบริการ เป็นลำดับที่สาม (สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา, 2566)

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน การกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองด้านในบริหารราชการแผ่นดินอำนาจของจังหวัด ควรเป็นไปตาม มาตรา 52/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 7 พ.ศ. 2550 ควรปรับอำนาจหน้าที่ของจังหวัดใหม่ให้สอดคล้องกับอำนาจหน้าที่ของ ผู้ว่าราชการจังหวัดแบบบูรณาการ โดยกำหนดให้จังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดังนี้ 1) นำภารกิจของรัฐและนโยบายของ รัฐบาลไปปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ 2) ดูแลให้มีการปฏิบัติและบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย เพื่อให้เกิดความ สงบเรียบร้อยและเป็นธรรมในสังคม 3) จัดให้มีการคุ้มครอง ป้องกัน ส่งเสริม และช่วยเหลือประชาชนและชุมชนที่ ด้อยโอกาส เพื่อให้ได้รับความเป็นธรรมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมในการดำรงชีวิตอย่างพอเพียง 4) จัดให้มีการ

บริการภาครัฐเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างเสมอหน้า รวดเร็วและมีคุณภาพ 5) จัดให้มีการส่งเสริมอุดหนุน และสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถดำเนินการตามอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีขีดความสามารถพร้อมที่จะดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากกระทรวง ทบวง กรม 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานอื่นของรัฐมอบหมาย หรือที่มีกฎหมายกำหนด นอกจากอำนาจหน้าที่ดังกล่าวแล้ว มาตรา 53/1 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่ 7 พ.ศ. 2550 ควรจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดให้สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในระดับชาติ และความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น และควรดำเนินการดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 57 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม ครั้งที่ 7 พ.ศ. 2550 ดังนี้ 1) บริหารราชการตามกฎหมาย ระเบียบแบบแผนของทางราชการ และตามแผนพัฒนาจังหวัด 2) บริหารราชการตามที่คณะรัฐมนตรี กระทรวง ทบวง กรม มอบหมายหรือตามที่นายกรัฐมนตรีสั่งการในฐานะหัวหน้ารัฐบาล 3) บริหารราชการตามคำแนะนำและคำชี้แจงของผู้ตรวจราชการกระทรวงในเมื่อไม่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรีหรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี 4) กำกับดูแลการปฏิบัติราชการอันมิใช่ราชการส่วนภูมิภาคของข้าราชการซึ่งประจำอยู่ในจังหวัดนั้น ยกเว้นข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ให้ปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับหรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม หรือมติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรี หรือยับยั้งการกระทำใด ๆ ของข้าราชการในจังหวัดที่ขัดต่อกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือคำสั่งของกระทรวง ทบวง กรม มติของคณะรัฐมนตรี หรือการสั่งการของนายกรัฐมนตรีไว้ชั่วคราวแล้วรายงานกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง 5) ประสานงานและร่วมมือกับข้าราชการทหาร ข้าราชการฝ่ายตุลาการ ข้าราชการฝ่ายอัยการ ข้าราชการพลเรือนในมหาวิทยาลัย ข้าราชการในสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินและข้าราชการครู ผู้ตรวจราชการและหัวหน้าส่วนราชการในระดับเขตหรือภาค ในการพัฒนาจังหวัดหรือป้องกันภัยพิบัติสาธารณะ 6) เสนอบประมาณต่อกระทรวงที่เกี่ยวข้อง หรือเสนอขอจัดตั้งงบประมาณต่อสำนักงบประมาณตามมาตรา 52 วรรคสาม และรายงานให้กระทรวงมหาดไทยทราบ 7) กำกับดูแลการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นตามกฎหมาย 8) กำกับการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ ในการนี้ให้มีอำนาจทำรายงานหรือแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจต่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดองค์การของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ 9) บรรจุ แต่งตั้ง ให้บำเหน็จ และลงโทษข้าราชการส่วนภูมิภาคในจังหวัดตามกฎหมาย และตามที่ปลัดกระทรวง ปลัดทบวง หรืออธิบดีมอบหมาย ในบรรดาอำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดที่กล่าวไปแล้ว หากจะต้องมีการการยกเว้น จำกัด หรือตัดทอน อำนาจหน้าที่ของผู้ว่าราชการจังหวัดในการบริหารราชการในจังหวัด หรือให้ข้าราชการของส่วนราชการใดมีอำนาจหน้าที่ในการบริหารราชการส่วนภูมิภาคเช่นเดียวกับผู้ว่าราชการจังหวัดจะกระทำได้โดยตราเป็นพระราชบัญญัติ ดังที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 58 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534

นอกจากนี้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยาควรมีการกระจายอำนาจการปกครองตนเอง ดังนี้ 1) จัดทำแผนการ/โครงการ/หน่วยงาน/ส่วนราชการ และการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการในท้องที่อำเภอต่าง ๆ ดังนี้ ลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ ช่วยเหลือคนยากจน คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ทางสังคม ป้องกันและแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ เตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ พัฒนาเพื่อยกระดับการให้บริการด้านการแพทย์ และสาธารณสุข ส่งเสริมและพัฒนาศึกษา กำกับดูแลกลุ่มภารกิจ ด้านเศรษฐกิจ โดยมีภารกิจ/ยุทธศาสตร์ที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ (Agenda) และส่วนราชการในความรับผิดชอบขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศและยุทธศาสตร์ชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด/กลุ่มจังหวัด และการบริหารงบประมาณ เพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันด้านอุตสาหกรรม การค้า การลงทุน ส่งเสริมการดำเนินชีวิตตามหลัก

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โครงการพระราชดำริ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเพิ่มศักยภาพ ทางเศรษฐกิจ พัฒนาเศรษฐกิจ SME พื้นที่พัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยอย่างครบวงจร แก้ไข ปัญหาหนี้สินเกษตรกร/หนี้นอกระบบ จัดสรรที่ดินทำกินรวมถึงที่อยู่อาศัย 2) พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว กำกับดูแลกลุ่มภารกิจ ด้านความมั่นคง โดยมีภารกิจ/ยุทธศาสตร์ที่ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ (Agenda) และส่วน ราชการในความรับผิดชอบ โดยรักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เสริมสร้างความมั่นคงสถาบันหลักของชาติ เสริมสร้างความปรองดอง อำนวย ความเป็นธรรมและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผ่านกลไกศูนย์ดำรงธรรมจังหวัด ศูนย์อำนวยการ ป้องกันและปราบปรามยาเสพติด จังหวัด กำกับดูแลกลุ่มภารกิจ ด้านกิจการพิเศษ โดยมีภารกิจ/ยุทธศาสตร์ที่ ได้รับมอบหมายเป็นพิเศษ (Agenda) และส่วนราชการในความรับผิดชอบ ดังนี้ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับ หมู่บ้าน/ชุมชน พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม แก้ไขปัญหาขยะและน้ำเสีย การบริหาร จัดการน้ำและลุ่มน้ำ พัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก เสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน/การค้าชายแดน 3) พัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านแรงงาน และการจัด ระเบียบแรงงาน และบริหารจัดการ แรงงานต่างด้าว ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและ ประพฤติมิชอบใน ภาครัฐ ดังนี้ เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับหมู่บ้าน/ชุมชน พื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม แก้ไขปัญหาขยะและน้ำเสีย การบริหารจัดการน้ำและลุ่มน้ำ พัฒนาและส่งเสริมการใช้พลังงานทางเลือก 6) เสริมสร้างความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้าน การค้าขายกับประเทศเพื่อนบ้าน/การค้าชายแดน 8) พัฒนาเพื่อเพิ่ม ขีดความสามารถด้านแรงงาน และบริหารจัดการ ระเบียบแรงงาน และบริหารจัดการ แรงงานต่างด้าว 9) ป้องกันและแก้ไข ปัญหาการทุจริตและ ประพฤติมิชอบในภาครัฐ (นิวัฒน์ ทุ่งสาคร, 2565)

3. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน การกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองด้านการมีส่วนร่วม ของประชาชนของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีแนวทาง คือ ควรสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ แผนพัฒนาท้องถิ่นในการตัดสินใจ ปฏิบัติด้านการรับผลประโยชน์และด้านการประเมินผล ประชาชนมีส่วนร่วมใน การกำหนดแนวทางหรือวิธี ในการพัฒนาพิจารณาคัดเลือกจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการของ ชุมชน ควรสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาหมู่บ้าน (วิสัยทัศน์) และทิศทางการพัฒนาตาม ศักยภาพของหมู่บ้าน ควรเปิดโอกาสให้ร่วมตัดสินใจในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นให้ตรงกับปัญหาความต้องการ ของชุมชน และโครงการ/กิจกรรมที่ได้เสนอในเวทีประชาคมซึ่งได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรส่งเสริม ให้ประชาชนในพื้นที่ที่มีความรู้ความสามารถได้เข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการในการจัดทำแผนพัฒนาชุมชน ควรให้ประชาชนเสนอปัญหา และความต้องการของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาชุมชน ควรให้ ประชาชนร่วมกำหนดทิศทางการปฏิบัติแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงกัน ควร ให้ประชาชนร่วมวางแผนนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมให้ครอบคลุมทั้งในด้านทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนา คุณภาพชีวิตและสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านสาธารณสุข โภค ด้านการศาสนา และด้านสวัสดิการชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ ชุมชนทุกพื้นที่ ควรให้ประชาชนร่วมกำหนดแนวทางในการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาท้องถิ่นที่ชัดเจน มี การจัดตัวแทนหรือตั้งคณะทำงานในภาคประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง (ชนกฤต ธนาธารงฤทธิ์, 2565)

4. ด้านการคลัง แนวทางการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเอง ควรมีการคลังท้องถิ่นรูปแบบใหม่ มีเป้าประสงค์ในการพัฒนาเพื่อท้องถิ่นไทยทำงานเข้มแข็ง ระบบการคลังและรายได้ขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น รัฐต้องให้การสนับสนุนในการจัดทำบริการสาธารณะและต้องให้การอุดหนุนงบประมาณแก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อย เพื่อให้เพียงพอต่อการจัดทำบริการสาธารณะตามอำนาจหน้าที่ซึ่งทำให้องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น มีรายได้หลักจากภาษีอากรและรายได้ที่ไม่ใช่ภาษีอากร นอกจากนี้ต้องจัดให้มีคณะกรรมการบริหารภาษีระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากรัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้ทรงคุณวุฒิโดยมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญในการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ จัดทำแผน การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการจัดเก็บภาษีที่ใช้ฐานร่วมกันระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภาษีอื่นที่ไม่ใช่ภาษีท้องถิ่น เมื่อจังหวัดปกครองตนเองจัดเก็บให้เก็บไว้เป็นรายได้ของตนร้อยละ 70 และส่งให้เป็นรายได้ของแผ่นดินร้อยละ 30 ส่วนภาษีท้องถิ่น ให้จัดเก็บเป็นรายได้ของท้องถิ่นทั้งหมด ซึ่งลักษณะการจัดเก็บภาษีเช่นนี้จะมีลักษณะคล้ายกับการบริหารงานท้องถิ่นของประเทศจีน ญี่ปุ่น ฯลฯ ซึ่ง ประเทศจีนเป็นตัวอย่างประเทศที่รัฐบาลท้องถิ่นมีอำนาจการคลังและงบประมาณสูง คือ รายจ่ายโดยรัฐบาลท้องถิ่นนั้นมีขนาดใหญ่กว่ารัฐบาลกลาง สัดส่วนโดยประมาณคือ 70:30 นั้นหมายถึงรัฐบาลท้องถิ่นใช้จ่ายเงิน (จัดบริการสาธารณะ) ร้อยละ 70 ในขณะที่รัฐบาลกลางใช้จ่ายเงินส่วนที่เหลือคือร้อยละ 30 เท่านั้น (จรัส สุวรรณมาลา, 2554) ตัวอย่างโครงสร้างการคลังในจีนและญี่ปุ่นเพื่อเป็นตัวอย่างหรือนำมาปรับใช้ในร่างกฎหมายจังหวัดจัดการตนเอง หลักคิดคือต้องการให้จังหวัดจัดการตนเองและเทศบาลของไทยในอนาคต ไม่ต้องพึ่งเงินอุดหนุนจากรัฐบาลมากเกินไป โดยการขยายฐานภาษีและแหล่งรายได้ของท้องถิ่น เช่น จัดเก็บภาษีเสริมจากเงินได้บุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล รวมถึงมีข้อเสนอให้ควรต้องปรับโครงสร้างภาษีแบ่งให้เหมาะสม เช่น ภาษีสุรา ภาษียาสูบ ปัจจุบันแบ่งให้ท้องถิ่นร้อยละ 10 คนท้องถิ่นเห็นว่าไม่ยุติธรรม และไม่สอดคล้องกับยุคสมัย ผู้เชี่ยวชาญบางท่านเสนอสัดส่วนร้อยละ 50-50 คือ รัฐบาลควรจะได้ครึ่งหนึ่ง ท้องถิ่นได้ครึ่งหนึ่ง ในด้านการจัดเก็บภาษี หน่วยงานของรัฐจัดเก็บ หรือว่าองค์กรท้องถิ่นเป็นหน่วยจัดเก็บ หรือว่าจ้างให้เอกชนจัดเก็บแทน (ศรัณย์ จิระพงษ์สุวรรณ, 2565) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ขาดประสิทธิภาพในการหารายได้และการวางแผนการใช้จ่ายในท้องถิ่นของตนเอง ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเหลื่อมล้ำ เพราะมีความแตกต่างทางพื้นที่ ขนาดของประชากร ขนาดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความเติบโตของเมืองที่แตกต่างกัน ทำให้การจัดสรรงบประมาณ การได้รับเงินอุดหนุนจากรัฐบาลแตกต่างกัน หากยังใช้ เกณฑ์จำนวนประชากร ขนาดพื้นที่และระดับรายได้ที่มีอยู่จากการจัดเก็บเองของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเกณฑ์ ในการจัดสรรเงินอุดหนุน ส่งผลให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบในการจัดสรร เมื่อคำนึงถึง สภาพปัญหาที่แท้จริงในพื้นที่ อาทิ ในกรณีท้องถิ่นขนาดเล็กมีประชากรในพื้นที่น้อยแต่มีปัญหาในการให้บริการสาธารณะภายในพื้นที่อยู่มาก สำหรับเงินอุดหนุนทั่วไป แบบกำหนดวัตถุประสงค์หรือมีเงื่อนไขในการใช้จ่าย และเงินอุดหนุนเฉพาะกิจนั้นเป็นการจัดสรรเงินเพื่อเป็นเครื่องมือบังคับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้รับเงินอุดหนุนชนิดนี้ ทำหน้าที่บางประการตามนโยบายของรัฐบาล และจะมีเพียงบางท้องถิ่นเท่านั้นที่จะได้รับการจัดสรรเงินอุดหนุนเฉพาะกิจในแต่ละปีแตกต่างกันไป ตามนโยบายและแผนงานโครงการของรัฐบาล ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความเป็นอิสระทางการคลังขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และความเป็นธรรมในการจัดสรรเงินอุดหนุน เป็นต้น (นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ, 2552) ดังนั้น บทบาทของรัฐบาล คือ ควรลดระดับจากการควบคุมเป็นการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น และควรกำหนดกฎหมายระเบียบ และมาตรฐานกลาง นำไปสู่การปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น รวมถึงเปิดโอกาสให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคพลเมืองเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความรับผิดชอบ เป็นธรรมและลดปัญหาการคอร์รัปชัน (นิภาพรรณ เจนสันติกุล, 2556); (Murio, A. R., 2014) อันเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมความเป็นอิสระทางการคลังการพัฒนาความสามารถในการหารายได้และวางแผนการใช้จ่ายอย่างสมดุล ผู้นำท้องถิ่นควรมีความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และการจัดสินค้าและบริการสาธารณะสู่ประชาชน (Usui, C., 2007) ควรใช้หลักเกณฑ์ 4 ประการเพื่อควมมีประสิทธิภาพในการจัดหารายได้จากกรกระจายอำนาจการคลัง คือ 1) ภาษีของท้องถิ่นควรมีความเป็นกลางมากที่สุด การจัดเก็บภาษีของท้องถิ่นต้องไม่ก่อให้เกิดการบิดเบือนการใช้ทรัพยากร หรือหากไม่อาจหลีกเลี่ยงการบิดเบือนแล้ว ความด้อยประสิทธิภาพต้องเกิดขึ้นให้น้อยที่สุด 2) ผู้ที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่นควรเป็นกลุ่มประชาชนที่จะได้ประโยชน์หรือ

รับภาระจากภาษีท้องถิ่นเท่านั้น 3) ผลกระทบของภาษี (Tax Incidence) ต้องสอดคล้องกับหลักความเป็นธรรม (Equity) ด้วย เพื่อมิให้ภาระ ภาษีสร้างปัญหาความไม่เท่าเทียมกันทางรายได้ของประชาชนที่อาศัยอยู่ทั้งในและนอกท้องถิ่น 4) โครงสร้างต้นทุนที่เกิดจากการบริหารจัดการเก็บภาษีและการบังคับใช้ภาษีต้องต่ำที่สุด เพื่อให้การกระจายอำนาจทางการคลัง เป็นเครื่องมือที่นำไปสู่การปกครองตนเอง (Self-government) แต่ต้องอยู่ภายใต้กรอบของกฎหมายที่ต้องมีการระบุอำนาจหน้าที่และแหล่งรายได้ (สกนธ์ วรรณัญญา, 2554) สำหรับการหารายได้เข้าสู่ท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรกำหนดเกณฑ์และฐานการจัดเก็บภาษีได้โดยพิจารณาจากลักษณะทางเศรษฐกิจของท้องถิ่น และศักยภาพของประชาชนในการจ่ายภาษี การกระจายตัวของประชากร และลักษณะความเป็นเมือง เพื่อให้การกำหนดฐานภาษีเป็นไปอย่างเหมาะสมกับท้องถิ่น และสามารถนำรายได้ที่จัดเก็บมาสู่การบริหารรายจ่ายเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ ควรพัฒนาเทคนิคและวิธีการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพให้มีความสอดคล้องกับหลักความเสมอภาค และความเป็นธรรม ส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการคลัง และลดความเหลื่อมล้ำ ภายใต้แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ กระบวนทัศน์รัฐประศาสนศาสตร์ และการบริหารจัดการภาครัฐที่มีการเปลี่ยนแปลง ควรออกแบบนโยบายสาธารณะและโครงสร้างการบริการ และปฏิสัมพันธ์ระหว่างรัฐ เอกชน ประชาชนที่เปลี่ยนไปด้วย การศึกษาการกระจายอำนาจทางคลังจึงไม่ใช่แค่การมองปัญหาเชิงโครงสร้างการบริหารและความสัมพันธ์ ระหว่างรัฐบาลในแต่ละระดับเท่านั้น หากต้องใช้องค์ความรู้จากสาขาวิชาทั้งหลาย อาทิ องค์ความรู้ด้านเศรษฐศาสตร์เพื่อวิเคราะห์อัตราประโยชน์สูงสุด การจัดสรรทรัพยากร และการสร้างความเติบโตทางเศรษฐกิจ องค์ความรู้ด้านนโยบายสาธารณะในการศึกษาวิเคราะห์และนำงบประมาณมาจัดสรรให้กับผู้ด้อยโอกาสในสังคม และพยายามลดความเหลื่อมล้ำทางสังคมในทุกมิติให้ออกมาเป็นนโยบาย อาทิ การศึกษา การสร้างโอกาสทางการประกอบอาชีพและการขยายโอกาสให้ชุมชนมีการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ผ่านมาตรการหรือเครื่องมือทางการคลังและนโยบาย สาธารณะและการใช้องค์ความรู้ด้านการคลังและงบประมาณในการศึกษานโยบายและมาตรการให้มีผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ การศึกษาการกระจายอำนาจทางการคลังจึงควรมีการศึกษาในอนาคตต่อไปในหลายมิติ ไม่เพียงศึกษาในเรื่องการลดความเหลื่อมล้ำ การแสวงหากลไกและมาตรการต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาและลดความไม่เท่าเทียมหรือการศึกษาเชิงเศรษฐศาสตร์ การใช้ดัชนีวัดความ เหลื่อมล้ำเท่านั้น หากแต่เป็นการศึกษาในเชิงมิติทางสังคมมากขึ้น ควรส่งเสริมการจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ควรให้การศึกษาแก่บุคลากร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการคลังท้องถิ่น การศึกษาความเสี่ยงทางการคลัง วินัยทางการคลัง ความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณท้องถิ่น เป็นต้น โดยมีวิธีการศึกษา และควรศึกษางานวิจัยที่หลากหลายมากขึ้นเพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการพัฒนาประเทศต่อไป (นิภาพรรณ เจนสันติกุล, 2560)

5. ด้านงานบุคคล จังหวัดจัดการตนเองควรมีโครงสร้างงานบุคคลที่เจ้าพนักงานจะสังกัดกับรัฐบาลท้องถิ่น จังหวัด โดยมีระบบบุคลากรที่เป็นอิสระของตนเองภายใต้กฎหมายของจังหวัดจัดการตัวเอง ในระบบบริหารงานบุคคลใหม่นี้จังหวัดจะสามารถจัดให้มีระบบบุคลากรกลาง (จรัส สุวรรณมาลา, 2554) ที่เอื้ออำนวยให้จังหวัดและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่สามารถใช้ประโยชน์บุคลากรที่ขาดแคลนร่วมกันได้ และต้องมีบุคลากรของจังหวัดที่มีมาจากข้าราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการส่วนภูมิภาคที่รับโอนมาปฏิบัติหน้าที่หลังจากยุบรวมหน่วยงานเดิมเข้าด้วยกันโดยสามารถดูตัวอย่างจากกรณีศึกษาของประเทศจีนที่มีจำนวนพนักงานท้องถิ่นมากกว่า 40 ล้านคน โดยเปรียบเทียบกับเจ้าพนักงานที่สังกัดรัฐบาลกลางของจีนเพียง 4 ล้านคน ในบางมณฑลของจีนมีสำนักงานลงทุนที่สังกัดรัฐบาลมณฑล ทำหน้าที่ให้คำปรึกษา เจรจาต่อรองกับหน่วยธุรกิจที่ประสงค์จะไปลงทุนในจีน รวมทั้งการเจรจาต่อรองสิทธิประโยชน์ด้านภาษีในประเทศญี่ปุ่นก็คล้าย ๆ กับจีน รัฐบาลท้องถิ่นของญี่ปุ่นใช้จ่ายเงินประมาณร้อยละ 55 ในขณะที่รัฐบาลกลางใช้จ่ายเงินคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 45 (ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์, 2552) บุคลากรภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะ

มีความพร้อมในการเป็นจังหวัดปกครองตนเองด้วยเช่นเดียวกัน โดยบุคลากรจะต้องมีความรู้ความเชี่ยวชาญในภาระหน้าที่ที่ตนได้รับ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นได้เพราะอำนาจสั่งการทั้งหมดจะอยู่ที่ผู้ว่าราชการจังหวัด โดยไม่มีการส่งต่อเรื่องไปยังราชการส่วนภูมิภาคเหมือนอย่างเช่นเคยเป็นมา องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรที่จะเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรภายในองค์กรก่อนการจัดตั้งเป็นจังหวัดปกครองตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง ในทางกลับกัน ถ้าหากจังหวัดใดไม่มีความพร้อมในการเป็นจังหวัดจัดการตนเองแต่ ได้มีการจัดตั้งเป็นจังหวัดปกครองตนเองจะเกิดผลที่ตามมา กล่าวคือ ถ้าประชาชนไม่มีความพร้อม ไม่เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จะทำให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการพัฒนาไปในทิศทางที่ไม่ตรงกับความต้องการของประชาชน อาจก่อให้เกิดผลเสียต่อประชาชนมากกว่าผลดีขาดการตรวจสอบถ่วงดุลจากภาคประชาชน ซึ่งจะทำให้เกิดการทุจริต คอร์รัปชันได้ง่ายขึ้น อีกทั้งปัญหาที่เกิดขึ้นภายในจังหวัด ถ้าหากจังหวัดนั้นไม่มีความพร้อม ไม่มีทรัพยากรที่เพียงพอ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้าน อาจทำให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปได้โดยยากลำบาก ต้องใช้ระยะเวลานาน ซึ่งทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนเพิ่มมากขึ้นไม่ตรงกับ เจตนารมณ์ในการจัดตั้งเป็นจังหวัดจัดการตนเองที่สามารถแก้ไขได้อย่างทันท่วงทีและเบ็ดเสร็จ อีกทั้ง กรณีบุคลากรไม่มีความเชี่ยวชาญในภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจะทำให้เกิดปัญหาในการบริหารจัดการเพิ่มขึ้นอีก เพราะวิธีการแก้ไขปัญหาที่ไม่ถูกหลัก สิ้นเปลืองงบประมาณ และต้องแก้ไข ซ้ำไม่ยั่งยืน ความพร้อมในการพัฒนาไปสู่จังหวัดจัดการตนเองจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ ไม่ควรมองข้าม เพราะถ้าหากไม่มีความพร้อมแล้ว การบริหารจัดการจังหวัดอาจจะประสบปัญหาและไม่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ (ณัฐวรรณ อารัมภะวิโรจน์, 2557)

6. ด้านองค์กร จังหวัดควรวางแผนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสร้างความพร้อม และแสดงศักยภาพที่จะจัดการตนเองได้ กล่าวคือ จังหวัดควรจัดเตรียมทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านภายในจังหวัดอย่างเพียงพอ เพื่อนำมาบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภายในจังหวัดได้อาทิ เช่น จังหวัดประชาชนควรมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน ดำเนินการขับเคลื่อนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน ดังนี้ องค์กรชุมชนที่ทำงานประเด็น เศรษฐกิจชุมชน เช่น ร้านค้าชุมชน โรงสีชุมชน กองทุนหมู่บ้าน กลุ่มสังจะสะสมทรัพย์ เพื่อช่วยลดความเหลื่อมล้ำในสังคม เป็นต้น องค์กรชุมชนที่ทำงานสร้างเสริมสุขภาพ เช่น เรื่องยาเสพติด แพทย์ทางเลือก ควรมีการนำความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านมาทำการรักษาโดยใช้สมุนไพรและวิธีการรักษาในสมัยก่อนผสมผสานกับการรักษาสมัยใหม่ การทำเกษตรอินทรีย์ ตลาดนัดสีเขียว ซึ่งมีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการทำเกษตรโดยปลอดสารพิษ เช่น ใช้ปุ๋ยหมักและยาฆ่าแมลงที่ผลิตจากพืช เป็นต้น องค์กรชุมชนที่ทำงานขับเคลื่อนประเด็นทรัพยากร เช่น การอนุรักษ์ป่า อนุรักษ์น้ำ ให้คงอยู่อย่างยั่งยืน เป็นต้น และองค์กรชุมชนที่ทำงานประเด็นภัยคุกคามต่าง ๆ ทั้งยาเสพติด อุบัติเหตุสัทธิสตรี้ ความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งคอร์รัปชัน เพื่อสวัสดิภาพของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น เป็นต้น นอกจากนี้จังหวัดควรกำหนดอัตลักษณ์หรือทิศทางการพัฒนาจังหวัดและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน มีการจัดทำธรรมนูญประชาชนขึ้นเพื่อให้ประชาชนนำไปปฏิบัติและขับเคลื่อนจังหวัดไปสู่เมืองธรรมเกษตร คือ เมืองที่ประชาชนปกครองตนเอง ด้วยความเสมอภาคเสมอธรรม ดำรงวิถีเกษตรอินทรีย์มีธรรมชาติที่สมบูรณ์การศึกษาเกื้อหนุน บุญยึดครองนำชีวิตให้ยั่งยืน ดังนั้นจังหวัดควรที่จะมีความพร้อมในด้านองค์กรก่อนการจัดตั้งเป็นจังหวัดปกครองตนเอง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของประชาชน (ณัฐวรรณ อารัมภะวิโรจน์, 2557)

สรุป

แนวทางการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองในบริบทการทับซ้อนเมืองใหม่กับเมืองเก่าของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา นั้นควรมีการกระจายอำนาจการบริหารและการปกครองสู่ท้องถิ่นให้มากขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีแนวทางการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเองใน 6 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านโครงสร้างการ

ปกครอง ควรพัฒนาเมืองและชุมชนน่าอยู่สู่เมืองแห่งความสุข ยกระดับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวอัจฉริยะ คุณภาพสูง สร้างฐานเศรษฐกิจมูลค่าสูงที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมและ ภูมิปัญญาอย่างสร้างสรรค์ 2) ด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ควรจัดทำแผนการ/โครงการ/หน่วยงาน/ส่วนราชการ และการกำกับดูแลการปฏิบัติราชการ พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว รักษาความสงบเรียบร้อยและความปลอดภัย พัฒนาเพื่อเพิ่มขีดความสามารถด้านแรงงาน และการจัดระเบียบแรงงาน และบริหารจัดการ แรงงานต่างด้าว ป้องกันและแก้ไขปัญหาการทุจริตและ ประพฤติมิชอบในภาครัฐ 3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน ควรสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ควรสร้างการมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาหมู่บ้าน (วิสัยทัศน์) และทิศทางการพัฒนาตามศักยภาพของหมู่บ้าน ควรให้ประชาชนร่วมวางแผนนโยบายแผนงาน โครงการหรือกิจกรรมในด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านการศึกษา ด้านการพัฒนา คุณภาพชีวิตและสังคม ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการส่งเสริมอาชีพ ด้านสาธารณสุข ด้านการศาสนา และด้านสวัสดิการชุมชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ชุมชนทุกพื้นที่ 4) ด้านการคลัง ควรมีการคลังท้องถิ่นรูปแบบใหม่ มีเป้าประสงค์ในการพัฒนาเพื่อท้องถิ่นไทยทำงานเข้มแข็ง รัฐต้องให้การสนับสนุนในการจัดทำบริการสาธารณะให้การอุดหนุนงบประมาณแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีรายได้น้อย จัดให้มีคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิบริหารภาษีระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีอำนาจหน้าที่ที่สำคัญในการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ จัดทำแผน การจัดเก็บภาษีอากรและรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รัฐบาลควรลดระดับจากการควบคุมเป็นการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่าที่จำเป็น และควรกำหนดกฎหมาย ระเบียบ และมาตรฐานกลาง นำไปสู่การปฏิบัติให้มีความเหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่น ควรพัฒนาเทคนิคและวิธีการจัดเก็บภาษีให้มีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักความเสมอภาค และเป็นธรรม ส่งเสริมการกระจายอำนาจทางการคลัง และลดความเหลื่อมล้ำ ภายใต้แนวคิดการจัดการภาครัฐแนวใหม่ การกระจายอำนาจทางการคลังจึงควรมีการศึกษาในอนาคตต่อไปในหลายมิติ ควรส่งเสริมการจัดทำงบประมาณแบบมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น ควรให้การศึกษาแก่บุคลากร เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการคลังท้องถิ่น การศึกษาความเสี่ยงทางการคลัง วินัยทางการคลัง ความโปร่งใสในการบริหารงบประมาณท้องถิ่น 5) ด้านงานบุคคล จังหวัดจัดการตนเองในบริบทการทับซ้อนเมืองใหม่กับเมืองเก่าของจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ควรมีโครงสร้างงานบุคคลที่ท้องถิ่น จังหวัด ที่เป็นอิสระของตนเองภายใต้กฎหมายของจังหวัดจัดการตัวเอง ควรมีบุคลากรของจังหวัดที่มีมาจากราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และข้าราชการส่วนภูมิภาคที่รับโอนมาปฏิบัติหน้าที่ บุคลากรภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรที่จะมีความพร้อมในการเป็นจังหวัดปกครองตนเองด้วยเช่นเดียวกัน โดยบุคลากรจะต้องมีความรู้ ความเชี่ยวชาญใน ภาระหน้าที่ที่ตนได้รับ ควรเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรภายในองค์กรก่อนการจัดตั้งเป็นจังหวัดปกครองตนเอง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้บรรลุตามวัตถุประสงค์อย่างแท้จริง และ 6) ด้านองค์กร จังหวัดควรวางแผนการกระจายอำนาจสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สร้างความพร้อม และแสดงศักยภาพที่จะจัดการตนเองได้ จังหวัดควรจัดเตรียมทรัพยากร ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือปราชญ์ชาวบ้านภายในจังหวัดอย่างเพียงพอ เพื่อนำมาบริหารจัดการและแก้ไขปัญหาภายในจังหวัด ประชาชนควรมีการรวมตัวกันเป็นองค์กรชุมชน ดำเนินการขับเคลื่อนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของประชาชน ควรมีการนำความรู้จากปราชญ์ชาวบ้านมาทำการรักษาโดยใช้สมุนไพรและวิธีการรักษาในสมัยก่อนผสมผสานกับการรักษาสมัยใหม่ ควรกำหนดอัตลักษณ์หรือทิศทางการพัฒนาจังหวัดและแนวปฏิบัติที่ชัดเจน ควรที่จะมีความพร้อมในด้านองค์กรก่อนการจัดตั้งเป็นจังหวัดปกครองตนเอง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิการ์ สุธีรัตนภิรมย์. (2566). การศึกษาผลกระทบด้านทรัพย์สินทางวัฒนธรรมของแหล่งมรดกโลกทาง นครประวัติศาสตร์. เรียกใช้เมื่อ 11 มีนาคม 2566 จาก <https://prachatai.com/journal/2023/04/103747>
- เกรียงเพชร ทองบริสุทธิ์. (2561). การบริหารจัดการพื้นที่มรดกโลกในจังหวัดพระนครศรีอยุธยาของเทศบาลนครพระนครศรีอยุธยาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงวารสารศรีนครินทร์วิโรฒวิจัยและพัฒนา. วารสารสาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10(19), 20-32.
- จรัส สุวรรณมาลา. (2554). ก้าวข้ามกับดัก Hamilton Paradox : สู่จังหวัดจัดการตนเอง. กรุงเทพมหานคร: ภาควิชารัฐประศาสนศาสตร์คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชำนาญ จันทร์เรือง. (2563). ร่าง พรบ.จังหวัดจัดการตนเองฯ ช้าหรือเร็วต้องเกิดขึ้น. เรียกใช้เมื่อ 11 มีนาคม 2566 จาก <https://prachatai.com/journal/2020/04/87040>
- ณัฐวรรณ อารัมภ์วิโรจน์. (2557). แนวทางในการกระจายอำนาจแบบจังหวัดจัดการตนเอง : ศึกษากรณีธรรมนูญประชาชนคนอำนาจเจริญ พ.ศ. 2555. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์. สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดิเรก ปัทมสิริวัฒน์. (2552). การขับเคลื่อนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อการจัดบริการสาธารณะที่ดี. เชียงใหม่: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.).
- ธนกฤต ธณาธารงฤทธิ์. (2565). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลบางปะอินอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา, 5(2), 189-201.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ และคณะ. (2552). ทิศทางการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยและต่างประเทศเปรียบเทียบ. กรุงเทพมหานคร: วิทยุชุมชน.
- นิภาพรรณ เจนสันติกุล. (2556). แนวคิดความเป็นเมือง และมิติทางเศรษฐกิจ. วารสารอินทนิลทักษิณสาร คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ, 8(1), 81-95.
- _____. (2560). การกระจายอำนาจทางการคลัง : ปัญหาและแนวทางแก้ไข. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- นิวัฒน์ นุ่นสาคร. (2565). การมอบอำนาจ/ภารกิจจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- ศรัณย์ จิระพงษ์สุวรรณ. (2565). จังหวัดจัดการตนเอง. เรียกใช้เมื่อ 11 มีนาคม 2566 จาก <http://wiki.kpi.ac.th/index.php?>
- สกนธ์ วรรณวิวัฒนา. (2554). วิถีใหม่การพัฒนารายรับท้องถิ่นไทย. กรุงเทพมหานคร: สถาบันพระปกเกล้า.
- สวิง ต้นอูด และชัชวาลทองดีเลิศ. (2553). เบื้องหลังวิธิตัดและข้อสังเกต “จังหวัดจัดการตนเอง”. เรียกใช้เมื่อ 28 มิถุนายน 2566 จาก <https://prachatai.com/journal/2012/06/41223>
- สำนักงานกรรมาธิการ 2. (2564). รายงานการศึกษาเรื่อง การบริหารราชการรูปแบบจังหวัดจัดการตนเอง. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานกรรมาธิการ 2.
- สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา. (2566). แผนพัฒนาจังหวัดพระนครศรีอยุธยา 5 ปี (พ.ศ. 2566 - 2570). พระนครศรีอยุธยา: สำนักงานจังหวัดพระนครศรีอยุธยา.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2560). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร.

- Muriu, A. R. (2014). How does Citizen Participation impact Decentralized Service Delivery? Lessons from the Kenya Local Authority Service Delivery Action Plan (LASDAP). New York: Harcourt-Brace.
- Usui, C. (2007). Asian Sociology. In Bryant, C. D. & Peck, D. L. (Eds.), The Handbook of 21st Century Sociology (pp. 60-68). Thousand Oaks: Sage Publications.